

Az átmenetek városa

TARJÁN

Aki még nem járt Tarjánban, úgy hiszi, hogy egy Szeged melletti üdülővároskába érkezett. Az itteni divat nemcsak a rövid szoknyát ismeri, de a rövidnadrágot is, strandpapucsot és fürdőköpenyt. A házak mögötti szabad térségen, a körültetés aljában focimeccs folyik, a kapuelőterekben öregek üldögélnek, gyerekek kártyáznak, a házsor végében a betonplaccon tollaslabdázik két komoly felnőtt. Így van ez minden este. A tinédzserek csoportokba verődve tánferegnek vagy be-könyöklnek a földszinti erkélyekre társalogni. Aztán hirtelen kihálnak az előbb még lármás utcák, és hallani, hogy immár vége a tévé-híradónak, s mindjárt felhangzik valamelyik jól ismert krimi szignálja. A kapuk tífzok csattannak. Az utolsó busz tizenegy előtt érkezik, és indul. A családok bezárkoznak: ez a családok városa. Tíz órától már a sötétedő ablakoké.

A Szilléri sugárút mentén hatalmas üres terület. A jövő házak helye. Mintegy kétszáz méternyire daruerdő egy épületsor felett. A születő házak ablakai világosan nyílnak a sűrű betonban. Átvilágít rajtuk az ég a túloldról.

A körtöltés mellett földmunka: tereprendezés. Kétszáz a záportározó tó és a majdani halászcserda helye. Egy pirosra festett gép nyújtogatja ormányát, melyből percenként szakad ki a föld. Tarján — az átmenetek

városa. Átmenetek az időben az újon belül. Mert a régi hiányzik innen. Újak a házak, az emberek, az emberi közösség életformája. Már a föld sem a régi.

Ha az ember meghallgatja a tarjániakat, hamarosan rájön, hogy ott két lakásfajta van. Az egyik: hipermodern, telisteli beépített szekrényekkel, polcokkal, csempézett falain a légy is elcsúszik, a parkettjét be se kell eresztetni, olyan gyönyörű, csodálatos gáztűzhelye, konvektorai paradicsommá teszik gazdája életét s a festés, az egyszerűen leírhatatlanul kellemes tónusú.

A másik: ezt úgy tákolták össze, a festést legfeljebb mázolásnak lehet elfogadni, az ajtók, ablakok nem nyílnak rendesen, de ha megkinyílnak, akkor nem záródnak jól, minden fölszerelési tárgyról hiányzik valami, a bojler ereszt, a gáz nem ég rendesen, a parkettszegélyt hulladékfából rakták össze, a kád ráz, és a villanyból csöpög a víz.

Az első lakás azoké, akik tegnap költöztek be. A másik azoké, akik már egy hete laknak Tarjánban.

A nyár azért is jó, mert ilyenkor sarkig tárt ablakok vannak, és be-be lehet kucskálni a szobákba. Nézni, hogy mi van a falakon: giccs vagy jó ízlésre valló kép. S hogy az utóbbiából van

több, annak is köszönhető, hogy meg-megáll egy elegáns autó a forgalmasabb helyeken, s az autóból szegedi festők képei kerülnek elő. Részletre meg lehet őket venni.

Az ügynök készséggel magyaráz — most igazán jutányosan vehetnek, novemberben kell fizetni az első részletet. Az autót körülállók hümmögnek egy kicsit, aztán megfordítják a kiválasztott képet, és megnézik az árat. Vannak, akik azt is, ki festette. S még olyan is akad, aki hirtelenjében visszaemlékszik, hogy tárlaton már látta a tájképet. Talán ennek köszönhető, hogy a Cs. Pataj-kép majd a Zombori-festmény is tíz perc alatt gazdára talál.

A gyerekkor emlékeihez hozzátartozik Tarján is. Sok gyerek tartja úgy: jobb a fáról frissen szedett cseresznye. Tarjánban pedig kertek voltak. Bár néha futni kellett a csósz elől.

Kertek és két „rosszhírű” környék. A töltés mellett — a múlt cselédházaira emlékeztető, de, ha lehet, még esettebb — „nyomortanya” és a Csillag tér, jó néhány gyerekkori verekedés színhelye. Mindez eltűnt. A cseresznyefák helyén tízemeletes házak nőnek.

Szavay István — Veress Miklós

Korszerű és hatékony pártoktatásra van szükség

Győri Imre elvtárs felszólalása a tegnapi megyei propagandista aktíván

Mint lapunk első oldalán jeleztük, tegnap a megyei pártbizottság az 1970–71-es pártoktatási év kezdete alkalmából megyei pártaktivát szervezett a vezető propagandisták számára. Az értekezleten Győri Imre elvtárs, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára megnyitójában a következőket mondotta:

— A mai aktívaülésünket a pártoktatási év indulása alkalmából szerveztük — mondotta bevezetőként. Felhasználva az alkalmat, a megyei pártbizottság nevében megköszönöm a megyénkben marxista propagandát folytató propagandistáknak a múlt oktatási évben végzett eredményes, jó munkát, amelyet a megye másfél ezer propagandistája 70 ezer hallgató körében folytatott. A megyei pártbizottság a most következő oktatási évben hasonlóan szorgalmas, eredményes oktató munkát kér és vár az elvtársaktól. Azt várja a propagandistáktól, hogy a marxizmus—leninizmus alapelveit, a gyakorlatban kipróbált és bevált fő törvényszerűségeit, magas színvonalon fejtsék ki és népszerűsítsék. Azt kérjük, hogy a marxizmus alapvető tanításai között mindenkor védelmezzék eszméink tisztaságát a reakciós burzsoá ideológia és maradványai, és mindenféle megjelenési formájával szemben. A klasszikusok tanítása mellett törekedjenek megismerni és megfelelően alkalmazni a tudományok, elsősorban a társadalomtudományok legújabb hazai és nemzetközi eredményeit.

— Ebben az oktatási évben is, mint az előzőekben, propagandánk középpontjában korunk fő kérdései és mindenekelőtt a szocializmus építését segítő időszerű elméleti kérdések állnak.

Korszerűen időszerű kérdéseket tanítani a pártoktatás különböző kereteiben, ennek megfelelően napjainkban azt jelenti, hogy az oktatási év során behatóan foglalkozzunk a X. pártkongresszus dokumentumaival, világítsuk meg a szocializmus teljes felépítésének elméleti alapjait és tanítsuk gyakorlati követelményeit.

Az idei oktatási kurzus nemcsak a kongresszus, hanem az ötéves tervek váltásának éve is. Kézenfekvő, hogy pártpropagandistáink nem kerülhetik meg a IV. ötéves tervvel összefüggő gazdaságpolitikai koncepciók megismertetését, a gazdasági reform teljes kibontakoztatása elvi alapjainak további tanítását.

A propagandának általában feladata, hogy jól alapoza meg a tömegpolitikai és agitációs munkát.

Ebben az évben ezt most még nagyobb hangsúllyal vetjük fel, egy sor körülmény miatt. Az oktatási évet olyan körülmények között kezdjük, amikor sikeresen teljesítjük a harmadik ötéves tervben kitűzött céljainkat, amikor a kongresszus majd arról adhat számot népünknek, hogy a IX. kongresszus határozatai maradéktalanul megvalósultak és megvalósulnak. De azt se kendőzzük el, hogy az 1970-es év gazdálkodásában még nehéz, megoldandó, leközdendő feladatok állnak előttünk. Az árvíz komoly mértékben befolyásolta az évi gazdálkodásunkat az iparban és a me-

zőgazdaságban egyaránt. A rendkívüli időjárás, a késői kitavasodás, a belvizek, az árvíz, a rendkívül csapadékos nyár próbára teszi egész népgazdaságunkat. Az időkiesés és az anyagi kiesés pótlása, az árvíz okozta károk helyreállítása mindezt szervezett munkát, nagy erőfeszítéseket, a lehetőségek jobb kihasználását, a tartalékok feltárását követeli.

Megyénk gazdasága 1970-ben is egészségesen fejlődik, az ipar lényegében már behozta az árvízi kieséseket, a mezőgazdaság viszont az említett okok miatt nehezebb helyzetben van, több termelőszövetkeztünk gazdálkodási eredményei az eddigi mérleg szerint jelentősen elmaradnak a tervezettől. Az iparban a szállítás nehézségei meg-megtörik azt a termelési kedvet és lendületet, amelyet a X. kongresszus tiszteletére indított munkaverseny magával hozott. Itt is vannak tehát nehézségeink és gondjaink. A mezőgazdaságban pedig a gyengébb termésátlagok és a rossz időjárás körülmények mellett komolyan nehezítő tényező az őszi késői beérése és az őszi munkák olyan mértékű torlódása, amire talán még a felszabadulás óta egyszer sem volt példa.

Mindezeket nem azért mondom el — hangsúlyozta Győri elvtárs —, hogy pesszista, rossz hangulatot keltsék. Ellenkezőleg; azért, hogy a propagandisták és a propagandamunka fegyverét is harcba szeljük e nehézségek leküzdésére, a helyenként mutatózkodó elkedvetlenedés eloszlatására. Nagyobb nehézséget is leküzdöttünk. Az árvíz sokkalta nagyobb nehézséget jelentett. A pártaktivisták, propagandisták is nagy szerepet játszottak abban, hogy megyénk lakossága egy emberként csat sorba állt a veszély idején.

Most a gazdasági feladatok megoldására kell mozgósítanunk. Joggal felvethetnek, hogy miért a propagandisták előtt szólunk erről, hiszen a korábbi években éppen abban marasztaltuk el a propagandamunkát irányító gyakorlatunkat, hogy a pártpropagandától olyan módon várt eredményességet, hogy szinte a szemináriumok után, azon keresztül merték a propaganda hatékonyságát, hogy hogyan emelkedett, vagy süllyedt a termelési mutató. Talán vissza akarunk térni az ötvenes évek sematikus, szűl látókörű propagandát irányító munkára? Szó sincs erről! A helyzetet csak azért jelezzük, hogy ennek tudatában a propagandisták az elmélet tanítása menetében mindenütt maguk is ráirányítsák a figyelmet a megoldandó feladatokra, segítsenek olyan légkör megteremtésében, amelyben az alkotómunka is jobban kibontakozik. Ha arra gondolunk, hogy megyénk 1500 marxista propagandistáján keresztül 70 ezer párttaghoz és pártönkivülihez szólhatnak rendszeresen, akkor megértjük, milyen nagy közvéleményformáló erőt is jelenthet a pártoktatás közvetlenül is. A megyei pártbizottság nevében arra kérem Önöket, hogy az oktatási évad indulása körülményeivel számolva végezzenek magas színvonalú, korszerű, időszerű, hatékony marxista—leninista propagandát — mondotta befejezőül Győri Imre.

a megfojtás is. Az elkövetők többszörre alacsony műveltségű, ösztöneiknek uralkodni nem képes egyének.

E kategóriában a közbiztonság helyzetének értékelésénél különös figyelmet kell szentelni a közlekedési baleseteknek. Az egyre nagyobb közúti forgalom hatására a balesetek száma is emelkedett. Halálos kimenetelű baleset 1966-ban 39, 1967-ben 38, 1968-ban 42, 1969-ben ugyancsak 42 volt. Súlyos sérülés az előbbi éveket figyelembe véve 263, 206, 368, 388, könnyű sérülés: 380, 464, 670, 673, sérülés nélküli baleset pedig 393, 466, 340, 568 volt. Megyénkben négy év alatt 161 ember vesztette életét közúti baleset következtében.

Az elmúlt évben

367 társadalmi tulajdon elleni büntetést követtek el Csongrád megyében. Az okozott kár az esetek 22 százalékában ezer forint, további 25 százalékában pedig 5 ezer forint alatt volt. Az iparban 13,1, a mezőgazdaságban 39,5, a kereskedelemben 17,4 és a közlekedésben 19 százalékot tett ki az okozott károk aránya, ami évenként 2–2 és fél millió forintot jelent. Megyén belül a társadalmi tulajdon károsító büntetéseket elkövetők arányában Csongrád város vezet, ahol 10 ezer lakosra 42 büntetést esik.

Figyelemre méltó, hogy a társadalmi tulajdon elleni bűncselekmények elkövetését nem a rászorultság, vagy a nehéz anyagi helyzet motiválta, ennek ritkán van szerepe, itt az alkoholizmusnak sem tulajdoníthatunk akkora jelentőséget, mint más bűncselekményeknél. Ellenben az egyéni meggazdagodási vágy, a fényűző életmód biztosítása, a túlzott szórakozás költségeinek előteremtése hatnak ösztönzőként az ilyen bűncselekményeket elkövetőkre. Sajnos sok esetben az illetékes gazdasági vezetők ébertelensége, az ellenőrzés lazasága következtében fordulhat elő, hogy egyesek tartósan megkárosíthatják a társadalmi tulajdon. Pedig a közösségek tagjai ismerik egymást, ismerik egymás anyagi lehetőségeit, mégsem tűnik fel sokszor — vagy ha feltűnik, későn szólnak —, ha valaki anyagi erejéhez mérten túlságosan költenek.

Az elmúlt évben országosan 15,4 százaléka a terhelteknek visszaeső volt. Annak ellenére, hogy Csongrád me-

gyében sok büntetést követnek el és sok az ún. „mozgó” bűnöző, mégis csökkent a visszaesők száma. Ez arra is visszavezethető, hogy a társadalmi szervekkel karöltve összehangolt utógondozás folyik. 1967-ben a megye területén még csak 45 pártfogó tevékenykedett, számuk ez évben 280-ra nőtt. Ez a fontos tevékenység megköveteli, hogy még nagyobb gondot fordítsunk rá, és a pártfogói halózatot tovább építsük, erősítsük.

Megállapíthatjuk tehát,

hogy megyénkben a szocializmus építésének előrehaladásával a bűnözés fokozatosan csökken, ami nem zárja ki, hogy egyes kategóriákban az elkövetés időnként emelkedhet. A jelenlegi helyzettel azonban nem lehetünk elégedettek. A bűnüldözés és a megelőzés nem kizárólag rendőrségi vagy ügyészségi feladat. A szocialista állam csak az egész társadalom összefogásával tudja ezt a káros tevékenységet visszaszorítani. Ebben a nevelésnek, az erkölcsi ráhatásnak legalább olyan szerepe van, mint az adminisztratív büntető eszközöknek. Elsősorban a bűnözés okainak, gyökereinek feltárása és kiiktatása az, ami elejét veheti újabb bűncselekményeknek. Nagyon fontos, hogy alaposan elemezzük a bűncselekmények fajtáit, a bűnözés alakulásának irányait, mert így tudunk helyes következtésre jutni a megelőzés, a bűnözés csökkentése érdekében. A megyei pártbizottsági ülés vitájából is világosan kiderült, hogy manapság az osztályhelyzetnek a bűnözés elkövetésében nincs olyan motiváló szerepe, mint a korábbi években. A bűncselekményt elkövetők valamennyi osztályból és rétegből toborzódnak. Megállapítható azonban, hogy az alacsony műveltség meghatározó szerepet játszik a bűncselekmények gyakoriságában. Ezért a társadalmi tudat általános fejlettségi fokának emelése, a társadalmi műveltség növelése is az egyik módszer lehet a megelőzésnek. A jogalkalmazás jogpolitikai irányelvei a differenciált felelősségrevonást írják elő. Ennek szemléiben az ügyészi indítványokat meg kellene a törvény szerzőt alkalmaznák bíróságaink a súlyos bűncselekmények elkövetőivel, a visszaesőkkel, a társadalmi együttélés szabályaival konokul szembehelyezkedve, a garázda, az

elődsi elemekkel szemben. Ugyanakkor elsősorban nevelő jellegű intézkedéseket tesznek, vagy ilyen büntetéseket alkalmaznak azokkal szemben, akik a bűncselekmény elkövetéséig becsületlen életmódot folytattak, bűncselekményük súlyá csekély és garanciát látnak arra, hogy újabb bűncselekmény elkövetésétől való visszatartásuk a felelősségrevonás ilyen módjával is elérhető.

Ügyészeink öröködnék, hogy a gazdálkodás új rendje keretében a helyi szervek normatív rendelkezései és egyedi intézkedései összhangban legyenek a magasabb rendű jogszabályokkal, elősegítik, hogy a gazdálkodó szervek erőiket a népgazdaság fejlesztésével kapcsolatos alapvető feladatokra összpontosítsák, biztosítsák az állampolgárok jogainak védelmét és segítik kötelezettségeik teljesítését. Ugyanakkor a törvény szigorával lépnek fel azokkal szemben, akik tudatosan félremagyarázzák a gazdaságirányítás reformját és a közösség érdekében kifejtett tevékenység árca mögött egyéni haszonzerzésre törekvésnek, harakcsolnak nagy összegű, munka nélkül szerzett jövedelemhez jutnak. Törvényes eszközökkel fellépnek a társadalmi és gazdasági élet minden területén, ahol a torzulások és visszaesszások a szocialista törvényességet veszélyeztetve közösséggellenes tényezőként jelentkeznek.

A megyei pártbizottság

a megyei főügyész jelentését elfogadta, az ügyészség tevékenységét az egész megyében jónak értékelte. Megállapította, hogy megyénkben a körend szilárd, a szocialista törvényesség érvényesül. Az ügyészség — más bűnüldöző és igazságügyi szerv közreműködésével — jól és eredményesen küzd a bűnözés ellen. Biztosítja megyénkben a jogszabályok betartását. Munkájuk során az ügyészi szervek jól alkalmazzák a kormány jogpolitikai elveiről szóló határozatokat. A pártbizottsági ülés meghatározta a megyei párt-, állami és társadalmi szervek feladatait is a bűnözés elleni harcban.

Dr. KOVÁCS LAJOS,
a megyei pártbizottság
közigazgatási és adminisztratív
osztályának vezetője